OBSAH

Předmluva XI

1. KOSTI

1.1. Strukturální charakteristiky normální kostní tkáně 1
1.1.1. Makroskopické charakteristiky a vývoj kostí 1
1.1.2. Základní charakteristiky kostní hmoty .. 4
1.1.3. Základní typy kostní tkáně 6
1.1.4. Buněčné složení kostní tkáně 9
1.1.5. Růst kostí a jejich remodelace 15
1.2. Nenádorová onemocnění kostí 17
1.2.1. Kostní genetické choroby 17
Ivo Mařík, Alena Maříková, Ctibor Povýšil
1.2.1.1. Achondroplazie 25
1.2.1.2. Spondyloepifyzární dysplazie s krátkými metatarzy (původně česká dysplazie) ... 32
1.2.1.3. Diastrofická dysplazie 35
1.2.1.4. Osteochondritis dissecans 40
1.2.1.5. TRPV 42
1.2.1.6. Chondroektodermální dysplazie 49
1.2.1.7. Mnohočetná epifyzární dysplazie, pseudoachondroplazie 52
1.2.1.8. Metafyzární chondrodysplazie 59
1.2.1.9. Sklerotizující kostní dysplazie 62
1.2.1.10. Pachydermoperiostóza 69
1.2.1.11. Osteogenesis imperfecta 74
1.2.1.12. Infantilní kortikální hyperostóza 84
1.2.1.13. Střádavé lyzosomální choroby 85
1.2.1.14. Thanatoforická dysplazie, typ 1, 2 89
1.2.1.15. Hypoplazie končetin – skupina redukčních defektů 91
1.2.2. Zlomeniny kostí a jejich hojení 102
1.2.2.1. Klasifikace zlomenin 102
1.2.2.2. Hojení zlomenin 102
1.2.2.3. Hojení po osteotomii při postupné distrakci 105
1.2.2.4. Zlomeniny krčku stehenní kosti 105
1.2.3. Nekróza kostí 109
1.2.4. Záněty kostí 112
1.2.4.1. Nespecifické bakteriální záněty 112
1.2.4.2. Specifické bakteriální záněty 115
1.2.4.3. Mykotické infekce 119
1.2.4.4. Parazitární infekce 119
1.2.5. Pagetova choroba a hyperfosfatázie ... 120
1.2.6. Metabolické osteopatie 125
1.2.6.1. Histopatomorfologická diagnostika – principy a metody 125
1.2.6.2. Osteopatie z nedostatku vitaminu D ... 130
1.2.6.3. Osteopatie z nedostatku vitaminu C ... 134
1.2.6.4. Hormonální osteopatie 134
1.2.6.5. Renální osteopatie 137
1.2.6.6. Nehliníkové metalické osteopatie 143
1.2.7. Osteoporóza 146
1.3. Nádorovitá a nádorová onemocnění kostí ... 150
1.3.1. Chondrogenní nádory 150
■ Benigní nádory 150
1.3.1.1. Chondromy: enchondrom a periostální chondrom 150
1.3.1.2. Mnohočetné enchondromy, enchondromatóza 156
1.3.1.3. Osteochondrom 159
1.3.1.4. Mnohočetné osteochondromy 164
1.3.1.5. Subunguální exostóza 165
1.3.1.6. Bizarní parosteální osteochondromatózní proliferace 166

1.3.1.7. Osteochondromyxom 167
1.3.1.8. Chondroblastom 167
1.3.1.9. Chondromyxoidní fibrom 175
■ Maligní nádory 179
1.3.1.10. Primární centrální chondrosarkom ... 179
1.3.1.11. Sekundární centrální chondrosarkom 188
1.3.1.12. Sekundární periferní chondrosarkom 188
1.3.1.13. Periostální chondrosarkom 188
1.3.1.14. Mezenchymální chondrosarkom 191
1.3.1.15. Světlobuněčný chondrosarkom 195
1.3.1.16. Dediferencovaný chondrosarkom 199
1.3.1.17. Myxochondroidní sarkom kostí 201
1.3.2. Osteogenní nádory 207
■ Benigní nádory 207
1.3.2.1. Osteom 207
1.3.2.2. Osteoidní osteom 210
1.3.2.3. Osteoblastom 216
1.3.2.4. Osifikující fibrom čelistí 221
■ Maligní nádory 223
1.3.2.5. Nízce maligní centrální osteosarkom ... 223
1.3.2.6. Konvenční osteosarkom 225
1.3.2.7. Multicentrický osteosarkom 238
1.3.2.8. Teleangiektatický osteosarkom 238
1.3.2.9. Malobuněčný osteosarkom 240
1.3.2.10. Parosteální osteosarkom 242
1.3.2.11. Periostální osteosarkom 247
1.3.2.12. Vysoce maligní povrchový osteosarkom 251
1.3.3. Fibrogenní nádory 257
■ Benigní nádory 257
1.3.3.1. Desmoplastický fibrom 257
1.3.3.2. Myxom, fibromyxom dlouhých kostí ... 260
1.3.3.3. Odontogenní myxom 262
■ Maligní nádory 263
1.3.3.4. Fibrosarkom 263
1.3.4. Myofibroblastické nádory 268
1.3.4.1. Nízce maligní myofibrosarkom 268
1.3.4.2. Pleomorfní myofibrosarkom 268
1.3.4.3. Ostatní sarkomy z myofibroblastů 269
1.3.5. Fibrohistiocytární nádory 270
1.3.5.1. Benigní neosifikující fibrom 270
1.3.5.2. Benigní fibrózní histiocytom 275
1.3.5.3. Plexiformní fibrohistiocytární nádor .. 276
1.3.5.4. Maligní fibrózní histiocytom 277
1.3.6. Osteoklastické nádory a nádorovité léze bohaté na obrovské buňky 279
■ Benigní afekce a nádory 279
1.3.6.1. Obrovskobuněčná léze malých kostí končetin 279
1.3.6.2. Centrální obrovskobuněčná léze čelistí 280
1.3.6.3. Cherubismus 282
1.3.6.4. Obrovskobuněčný nádor 282
■ Maligní nádory 292
1.3.6.5. Maligní obrovskobuněčný nádor 292
1.3.7. Vaskulární nádory 297
■ Benigní nádory 297
1.3.7.1. Hemangiom 297
1.3.7.2. Gorhamova-Stoutova choroba 300
1.3.7.3. Lymfangiom 301
1.3.7.4. Epiteloidní hemangiom 303
1.3.7.5. Vřetenobuněčný hemangiom 305
1.3.7.6. Hemangiopericytom 306
■ Maligní nádory 306
1.3.7.7. Epiteloidní hemangioendoteliom 306
1.3.7.8. Kompozitní hemangioendoteliom 311
1.3.7.9. Angiosarkom 313
1.3.8. Pericytární a perivaskulární nádory ... 318
1.3.8.1. Glomus tumor 318
1.3.8.2. Angioleiomyom 320
1.3.8.3. Myopericytom 320
1.3.9. Nádory hladké svaloviny 321
1.3.10. Nádory tukové tkáně 323
1.3.10.1. Lipom 323
1.3.10.2. Liposarkom 325
1.3.11. Ewingův sarkom a ostatní neuroektodermové nádory 327
1.3.11.1. Ewingův sarkom 327
1.3.11.2. Světlobuněčný sarkom 338
1.3.11.3. Neurofibrom 340
1.3.11.4. Schwannom 340
1.3.11.5. Maligní nádor pochvy periferních nervů 341
1.3.11.6. Meningiom 341
1.3.12. Nádory kostní dřeně 342
1.3.12.1. Non-Hodgkinovy maligní lymfomy ... 342
1.3.12.2. Solitární plazmocytom 346
1.3.12.3. Plazmocelulární myelom 346
1.3.13. Nádory notochordu 352
1.3.13.1. Notochordální rezidua 352
1.3.13.2. Benigní nádor z notochordálních buněk 354
1.3.13.3. Chordom 355
1.3.13.4. Dediferencovaný a sarkomatoidní chordom 362
1.3.13.5. Periferní (extraaxiální) chordom 364
1.3.14. Nádory a nádorovité léze s epitelovou komponentou 368
1.3.14.1. Adamantinom 368
1.3.14.2. Epidermoidní kostní cysta 378

1.3.15. Nádory nejisté histogeneze 380
1.3.16. Nediferencovaný, vysoce maligní pleomorfní sarkom 382
1.3.17. Nádory s nedefinovanou nádorovou podstatou 387
1.3.17.1. Jednoduchá kostní cysta 387
1.3.17.2. Aneuryzmatická kostní cysta 391
1.3.17.3. Juxtaartikulární kostní cysta (intraoseální ganglion) 397
1.3.17.4. Nádory z Langerhansových buněk ... 400
1.3.17.5. Fibrózní dysplazie 408
1.3.17.6. Osteofibrózní dysplazie 415
1.3.17.7. Fibrooseální léze s kalcifikujícími cementikly 416
1.3.17.8. Erdheimova-Chesterova choroba 420
1.3.17.9. Rosaiova-Dorfmanova choroba 421
1.3.17.10. Tzv. hnědý nádor při hyperparathyreóze 423
1.3.17.11. Hyperplastický svalek 426
1.3.17.12. Chondromezenchymový hamarton 427
1.3.17.13. Membranózní lipodystrofie 428
1.3.18. Nenádorové kalcifikující a osteoplastické procesy měkkých tkání 432
1.3.18.1. Kalcifikující procesy 432
1.3.18.2. Nenádorové osifikující procesy 434

2. KLOUBY

2.1. Základní strukturální a funkční charakteristika 445
2.1.1. Synoviální membrána 445
2.1.2. Kloubní chrupavka 447
2.2. Choroby kloubů 450
2.2.1. Vrozené malformace kloubů 450
2.2.2. Traumatické změny kloubů 450
2.2.2.1. Hemartros 450
2.2.2.2. Distorze 450
2.2.2.3. Ruptura menisku 450
2.2.2.4. Luxace 452
2.2.2.5. Diskopatie 452
2.2.2.6. Posttraumatické defekty kloubní chrupavky distálního femuru 452
2.2.3. Deformity páteře 460
2.2.3.1. Skolióza 460
2.2.3.2. Kyfóza 460
2.2.4. Degenerativní změny kloubů 460
2.2.4.1. Arthrosis deformans 460
2.2.4.2. Spondylosis a spondylarthrosis deformans 465
2.2.5. Krystalové a pigmentované artropatie 466
2.2.5.1. Arthritis uratica 466
2.2.5.2. Arthritis calcinosa, chondrocalcinosis 468
2.2.5.3. Ochronóza 471
2.2.5.4. Hemofilická artropatie 473
2.2.6. Záněty kloubů 476
2.2.6.1. Reaktivní serózní artritida 476
2.2.6.2. Infekční artritida 476
2.2.6.3. Revmatická artritida 478
2.2.6.4. Revmatoidní artritida 479
2.2.6.5. Séronegativní artropatie a artritidy 483
2.2.6.6. Spondylitis ankylosans 483
2.2.6.7. Psoriatická artropatie 485
2.2.6.8. Difuzní idiopatická skeletální hyperostóza 486
2.2.7. Nádorovitá onemocnění a nádory kloubů 486
2.2.7.1. Synoviální chondromatóza 486
2.2.7.2. Tenosynoviální obrovskobuněčný nádor difuzního typu a jeho lokalizovaná forma 488
2.2.7.3. Synoviální sarkom 494

3. CHOROBY ŠLACH A ŠLACHOVÉHO POUZDRA

3.1. Normální struktura šlach a jejich obalů 501
3.2. Traumatické změny šlach 501
3.3. Regresivní a metabolické změny 501
3.3.1. Kalcifikace šlach 501
3.3.2. Osifikace šlach 501
3.3.3. Ganglion 501
3.4. Záněty šlach a šlachových pochev 502
3.4.1. Hnisavá tendovaginitida 502
3.4.2. Revmatická tendovaginitida 502
3.4.3. Tendovaginitis crepitans 502
3.4.4. Tendovaginitis stenosans 502
3.4.5. Tuberkulózní tendovaginitida 502
3.5. Nádorovité léze a nádory šlach 502
3.5.1. Xantom šlach a šlachových pochev 502
3.5.2. Obrovskobuněčný nádor šlachových pochev 502
3.5.3. Fibrom šlach 502

4. HLENOVÉ VÁČKY

4.1. Strukturální charakteristika 507
4.2. Záněty 507
4.2.1. Nespecifické záněty 507
4.2.2. Specifické záněty 507
4.2.3. Nádory 507

5. IMPLANTAČNÍ A TRANSPLANTAČNÍ PATOLOGIE KOSTÍ A KLOUBŮ

5.1. Změny kostní tkáně po implantaci kloubních endoprotéz a zubních implantátů 509
5.1.1. Změny kostní tkáně po implantaci kloubních endoprotéz 509
5.1.2. Změny kostní tkáně po implantaci zubních implantátů 514
5.2. Náhrada kostních defektů 516

6. OSTEOPATOLOGICKÉ NÁLEZY U VÝZNAMNÝCH OSOBNOSTÍ NAŠICH DĚJIN

6.1. Král Ladislav Pohrobek 521
6.2. Král Jiří z Poděbrad 528
6.3. Svatý Ivan 534
6.4. Tycho Brahe de Knudstrup 539
6.5. Albrecht z Valdštejna 544

Zkratky 549
Rejstřík 551

Pozn.: není-li uvedeno jinak, je autorem kapitoly Ctibor Povýšil.